

SODELOVANJE BREZ MEJA COOPERAZIONE SENZA CONFINI

Razvojnica ROD

RRA severna Primorska
Regijska razvojna agencija d.o.o. Nova Gorica

Posoški razvojni center

Območna razvojna agencija
Kraša in Brkinov

Gospodarska
zbornica
Slovenije

Območna zbornica za severno Primorsko

Slovensko deželno
gospodarsko združenje
www.sdcz.si
Unione regionale
economica slovena
www.ures.it

E.I.N.E.

Agencija per lo sviluppo - Ferrara

Ricerca di mercato

BOSNA IN HERCEGOVINA

ZELENA GRADNJA IN OBNOVLJIVI VIRI ENERGIJE

Marec, 2012

2007-2013
cooperazione territoriale europea
programma per la cooperazione
transfrontaliera
Italia-Slovenia
evropsko teritorialno sodelovanje
program čezmejnega sodelovanja
Slovenija-Italija

Investiamo nel
vostro futuro!

Nalozba v vašo
prihodnost!

www.ita-slo.eu

Progetto cofinanziato dal Fondo europeo di
sviluppo regionale

Projekt sofinancira Evropski sklad
za regionalni razvoj

Kazalo

1 OPIS DRŽAVE IN SPLOŠNI PREGLED ENERGETSKEGA SEKTORJA	4
2 OBNOVLJIVI VIRI ENERGIJE	6
2.1 PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE	6
2.2 ENERGIJA VETRA	7
2.3 BIOMASA	8
2.4 SONČNA ENERGIJA	8
3 OVIRE ZA NALOŽBE V PROJEKTE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI IN OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE V BOSNI IN HERCEGOVINI	9
4 ZELENA GRADNJA	9
5 KLJUČNI SUBJEKTI IN PRAVNI OKVIR	10
6 GLAVNI DOGODKI V DRŽAVI	11

1 OPIS DRŽAVE IN SPLOŠNI PREGLED ENERGETSKEGA SEKTORJA

Na podlagi Daytonskega mirovnega sporazuma, ki je bil podpisan decembra 1995, je Bosna in Hercegovina (BiH) politično razdeljena na tri upravna območja: Federacijo Bosne in Hercegovine (Federacija), Republiko Srbsko (RS) in okrožje Brčko. Po velikem zmanjšanju števila prebivalcev med vojno, ki je doseglo najnižjo točko v letu 1996, v BiH trenutno živi približno 3,5 milijona ljudi.

Bosna in Hercegovina je pretežno gorata dežela, pri čemer skoraj 60 odstotkov njenega ozemlja leži na nadmorski višini več kot 700 metrov. Hribovit ali gorat teren pokriva skoraj 84 odstotkov države, približno 80 odstotkov vseh zemljišč v državi pa ima pobočja z naklonom 13 % ali več. Visok gorski greben ob Jadranskem morju ustvarja vrsto posebnih mikroklim in ekosistemov, za katere je značilna visoka biotska raznovrstnost. Obala Bosne in Hercegovine je dolga približno 25 km. Čeprav njena lesna industrija ni konkurenčna na svetovnem trgu, je država bogata z gozdovi, ki pokrivajo približno polovico njenega ozemlja. Veliko težavo predstavlja nezakonita sečnja. Država ima približno 2,6 milijona hektarov kmetijskih zemljišč in približno 2,5 milijona hektarov gozda.

Bosna in Hercegovina je razmeroma bogata z vodo: skupna dolžina rek je ocenjena na približno 2200 km. Glavna reka je Sava (331 km v Bosni in Hercegovini), ki teče ob severni meji. Regija Bosna leži v dolini reke Save, regija Hercegovina pa v dolini Neretve in ob zgornjem toku reke Drine. V večini delov države padavine presegajo evapotranspiracijo v razmerju več kot dva proti ena. Območja nad 900 metrov in sredozemsko območje ima večinoma vlažno podnebje z letno količino padavin do 2000 mm. Velik del ozemlja sestavlja apnenčast kraški svet, za katerega so značilne podzemne reke, pri čemer je tok podzemnih voda in s tem tudi morebitnih podpovršinskih onesnaževalcev pogosto zelo hiter.

Na celotnem ozemlju je veliko kraških izvirov, površinski vodotoki pa na splošno tečejo hitro. Kanalizacijski sistemi in vodna omrežja so na splošno v slabem stanju, odpadki in vodni onesnaževalci, ki pogosto izvirajo iz odlagališč odpadkov, pa resno ogrožajo okolje in javno zdravje v državi. Trenutno se komunalni odpadki zbirajo le v polovici mestnih občin, podeželske občine pa na splošno niso vključene v sistem zbiranja odpadkov. Velike količine odpadkov se nezakonito odlagajo ob cestah, rekah, v opuščeni rudnikih ipd., kar predstavlja nevarnost za javno zdravje in okolje. Med področja večjega onesnaževanja zaradi kopenskih dejavnosti spadajo kanalizacijski sistem in čistilne naprave za odpadne vode v Mostarju, področja odlaganja rdečega blata iz tovarne aluminija v Mostarju in obalna območja Neum-Klek.

Kompleksnost političnih in organizacijskih struktur je izražena tudi na področju energetike, kjer imata entiteti, ki delujeta podobno kot država, v lasti in pod nadzorom tri elektroenergetska podjetja, rafinerijo nafte, infrastrukturo za prenos in distribucijo zemeljskega plina ter premogovnike, medtem ko objekti za daljinsko ogrevanje spadajo v pristojnost občinskih (RS) in kantonskih uprav (Federacija). To je edinstvena ureditev, ki je nastala kot posledica zapletenih političnih razmer.

Na podlagi dostopnih podatkov proizvodnja in poraba energije ter stanje energetske infrastrukture niso dosegli predvojne ravni. Poraba energije na sedanji ravni energetske intenzivnosti obsega več kot 20 odstotkov BDP. To je jasen znak, da je treba energetske učinkovitosti nameniti bistveno večjo pozornost. Po ocenah iz leta 2000 porabijo gospodinjstva in komercialni sektor 50 odstotkov vse energije.

Bosna in Hercegovina spodbuja proizvodnjo električne energije ter pri tem izkorišča svoje hitro tekoče gorske potoke in močne tokove rek. Osnovna vira primarne energije v BiH sta premog in vodna energija, ki predstavljata več kot 62 odstotkov celotne porabe primarne energije.

Teoretični potencial vodne energije v Bosni in Hercegovini je izračunan na 8000 MW, tehnični potencial na 6800 MW in gospodarski potencial na 5600 MW. Z zmogljivostjo 2052 MW (53 odstotkov celotne ustvarjene električne energije) je vodna energija v Bosni in Hercegovini zelo pomembna, njen potencial pa še zdaleč ni v celoti izkoriščen (37 odstotkov njenega gospodarskega potenciala).

Možnosti za vlaganje v gradbene projekte na Drini, Neretvi, Bosni, Uni, Trebišnjici in Vrbasu ter vlaganje v razvoj več kot 200 malih hidroelektrarn na drugih lokacijah so zelo velike.

Poleg tega ima BiH velike zaloge rjavega premoga, lignita in šote, katerih ocenjena količina presega 6 milijard ton. Največja nahajališča premoga so v okolici Tuzle, v osrednji Bosni in Hercegovini ter v kotlini občine Gacko. Štiri termoelektrarne na teh območjih, ki izkoriščajo domači premog in lignit, so v fazi celovite prenove.

Ocenjene rezerve rjavega premoga, lignita in šote zagotavljajo vrsto priložnosti za vlagatelje v gradbene projekte novih premogovnikov in novih termoelektrarn ter tudi tovarn za proizvodnjo tekočih goriv iz šote.

Poleg tega so raziskave pokazale, da so na več območjih v BiH tudi obetavna nahajališča nafte in plina. Plinski sistem v BiH obsega 191 km glavnega plinovoda z letno zmogljivostjo 1 milijarde m³ ter dobro razvito distribucijsko omrežje, predvsem v Sarajevu. Glede na dolgoročno načrtovanje potreb po plinu bi povpraševanje lahko doseglo od 2 do 3 milijarde m³. Nadaljnji razvoj sektorja plina v BiH je torej nesporen.

Bosna in Hercegovina ima na voljo veliko raznolikih domačih virov energije, ki so še vedno nedotaknjeni ali le delno izkoriščeni:

- Glavni vir energije v BiH je premog (rjavi premog in lignit), pri čemer so rezerve ocenjene na 6 milijard ton.
- Velik vodni potencial, ki je trenutno le delno izkoriščen
- Na podlagi obsežnih raziskav je potencial vetrne energije velik, pri čemer je ocenjen na 2000 MW.
- Virov surovin za energijo iz biomase je veliko; med drugim vključujejo približno 1,5 milijona m³ gozdnih ostankov ali ostankov lesne industrije (vsi lesni odpadki, žagovina, sekanci in rezane lesne plošče) itd.
- Obstaja tudi potencial za izkoriščanje geo-termalne in sončne energije, vendar ta potencial še ni bil dovolj raziskan in se še ne izkorišča.
- Predhodne raziskave so na več območjih v BiH pokazale obetavna nahajališča nafte in plina (zunajbilančne rezerve se ocenjujejo na približno 50 milijonov ton nafte).

2 OBNOVLJIVI VIRI ENERGIJE

Bosna in Hercegovina ima veliko možnosti za izkoriščanje obnovljivih virov energije, kot so energija vetra, sončna energija, energija biomase in geo-termalna energija. Dva osnovna obnovljiva vira energije v BiH sta vodna energija za proizvodnjo električne energije in biomasa za proizvodnjo toplotne energije. Hidropotencial države se v glavnem izkorišča prek treh krovnih bosanskih elektroenergetskih podjetji, koriščenje biomase pa se tradicionalno še vedno razume kot izkoriščanje lesa kot trdega goriva. Bosna ima velike možnosti krepitev energetskega sektorja predvsem na temelju razvoja hidroenergetskega potenciala, biomase in energije vetra.

2.1 PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Električno energijo v glavnem proizvajajo v hidroelektrarnah in termoelektrarnah. Trenutne skupne proizvodne zmogljivosti 4000 MW presegajo domače povpraševanje, zato se električna energija izvažata. Skupna instalirana moč malih hidroelektrarn v FBiH znaša 23,7MW, v RS pa 14MW.

Z namenom izkoriščanja velikih in raznovrstnih virov energije v BiH so zainteresirani vlagatelji sprejeli razvojno-investicijske programe za izgradnjo novih obratov proizvodnje električne energije, ki v celoti upoštevajo priporočila evropske Direktive 2003/54.

Ti programi predvidevajo velike naložbe v nove zmogljivosti sistema električne energije in širitev zmogljivosti za njeno proizvodnjo, s katerimi bi zapolnili vse večji primanjkljaj na področju oskrbe z električno energijo v okviru regionalnih in večjih evropskih trgov.

Investicijski programi obsegajo več razvojnih projektov, ki temeljijo na premogu, vodnih virih in obnovljivih virih energije ter vključujejo tako širitev obstoječih kot gradnjo novih zmogljivosti za proizvodnjo električne energije.

Na področju proizvodnje električne energije v termoelektrarnah obstaja skupaj sedem novih projektov, s katerimi bi se postopno dosegla zmogljivost proizvodnje električne energije približno 3450 MW. Ti projekti vključujejo obnovo in razširitev obstoječih objektov ter izgradnjo povsem novih kompleksov premogovnikov/elektrarn.

Razvojni programi predvidevajo petnajst potencialnih novih velikih in malih vodnoenergetskih projektov ter štiri obnovitvene in razširitvene projekte, s katerimi bi postopno dosegli skupno zmogljivost proizvodnje električne energije več kot 2000 MW. V hidroelektrarnah Jablanica, Rama, Jajce in Čapljina se tako predvidevajo projekti za obnovo in razširitev.

MINI VODNOENERGETSKI PROJEKTI (ZMOGLJIVOST 5 MW ALI MANJ)

V porečjih rek BiH je opredeljenih več kot 400 potencialnih mikro lokacij za izgradnjo mini hidroelektrarn, ki bi omogočale kumulativno povečanje zmogljivosti proizvodnje električne energije za približno 1000 MW.

Lokacija/občinsko območje/	Predvidena zmogljivost v MW (ocena)	Lokacija /občinsko območje/	Predvidena zmogljivost v MW (ocena)
Ustikolina	3 x 22	Dabar	160
Vranduk	21	Bileća	36
Rmanj Monastir	2 x 36	Paunci	42,3
Vrilo 2 x 26 MW		Krupa in Banja Luka	48,5 + 37,2
Glavatičevo	3 x 9,5	Mrsovo	43,8
Bjelimići 2 x 50 MW + PH	2 x 300	Ulog	30
Dubrovnik 2	2 x 152	Ugar	40
Buk Bijela in Foča	250		

2.2 ENERGIJA VETRA

Ocenjuje se, da je BiH, zlasti njen južni del, zelo primerna za gradnjo vetrnih elektrarn. Nedavna raziskava, ki so jo izvedli domači in mednarodni strokovnjaki, je pokazala, da ima vetrni potencial Bosne in Hercegovine 30 odstotkov večji koeficient uporabnosti od povprečja v EU in najvišji potencial na Balkanu.

Rezultati meritev hitrosti vetra za kraje v Hercegovini v obdobju 2004-2005 so v območju od 7 do 9 m/s. Na podlagi ekstrapolacije modelov in dolgoročnih primerjav podatkov na teh lokacijah se predvideva, da je pričakovana povprečna letna hitrost vetra 50 m nad tlemi v območju od 6 do 8 m/s. Vendar pa so modeli podatkov bolj zanesljivi za regionalno oceno vetra in za primerjavo vetrov v različnih regijah BiH. Tako se lahko južni del BiH šteje kot najbolj perspektiven za razvoj vetrnih elektrarn. Veliko je makro in mikro lokacij, za katere je ocenjeno, da bi bile primerne za gradnjo vetrnih elektrarn, kot je prikazano v spodnji tabeli:

Lokacija/občinsko območje/	Predvidena zmogljivost v MW (ocena)	Lokacija /občinsko območje/	Predvidena zmogljivost v MW (ocena)
• Mostar		• Duvno	
- Velika Vljajna	42	- Ugrovača	40
- Jastrebnika	20	- Duvanjsko polje	50-90
- Raška Gora	20	• Občina Livno	
- Krešića Gaj	20	- Borova glava	30
- Jasenjani	20-30	- Cincar	30-40
- Podveležje	160-180	• Bihać	
- Pločno	20	- 2 lokaciji	40-60
- Bahtijejica	30	• Čvrstica	
• Stolac		- Pločno	20
- Hrgud	20	• Čapljinja	
- Dabarsko polje	20	- Hrasno	20-30
• Kupres		• Nevesinje	
- Debelo brdo	20-30	- Morine	150
- Zlo selo	20-30	- Kruševljani	20-30

- Šuica	20-30	- Grebak	
- Ravanska vrata	20-30	• Berkovići	
- Filipovića polje	20	- Gornja trusina	20
• Glamoč	20-30	• Trebinje	
• Bosansko Grahovo		- Popovo Polje	50-60
- Medeno polje	20-30	• Bjelašnica	20-50

Glede na dejanske ugotovitve je bila potencialna skupna energija vetra na osemnajstih lokacijah ocenjena na zmogljivost približno 1030-1180 MW. Ocenjuje se, da bi lahko celotna proizvodnja električne energije na teh lokacijah znašala 2,4 TWh/leto, s povprečnim faktorjem izkoriščenosti približno 30 odstotkov, kar tudi v evropskem smislu predstavlja najvišjo raven produktivnosti. Poudariti je treba, da so zgoraj navedene številke samo predpostavke, ki bi jih bilo treba potrditi s podrobnejšimi analizami.

Nedvomno pa je skupni potencial vetra v BiH verjetno precej večji, približno v vrednosti 2000 MW. Ta ocena izhaja iz analize razpoložljivega prostora, vendar ne upošteva morebitnih omejitev (na primer možnosti vključitev v omrežje, varstva okolja itd.).

Vse zgoraj omenjeno zahteva velike kapitalske naložbe in zanesljive strateške partnerje.

Bosansko podjetje Elektroprivreda v državni lasti potrebuje vlagatelje v štiri polja vetrnih elektrarn v okviru portfelja desetih projektov elektrarn v skupni vrednosti 1,6 milijarde EUR.

2.3 BIOMASA

Biomasa je odlična zamenjava za fosilna goriva, saj predstavlja obnovljiv vir energije, ki je v Bosni in Hercegovini lahko dostopen. Država ima zavidljiv potencial biomase, saj je kar 50 odstotkov ozemlja pokritega z gozdom, prav tako ne gre zanemariti biomase, nastalo v poljedelstvu. Po študiji nemške agencije za Tehnično pomoč, GTZ, znaša neizkoriščen potencial odpadnega lesa okoli 1 milijon m³, kar bi zadostovalo za zagotavljanje toplotne energije za 130.000 gospodinjstev ali približno 300.000 občanov.

Izkoriščanje gozdov se ne šteje k obnovljivim virom energije. Odsotnost primerne in učinkovitega gozdarskega planiranja v državi vodi k deforestaciji. Odpadki lesne industrije pa se koristijo manj kot 50 odstotno.

2.4 SONČNA ENERGIJA

S sončno radijacijo na severu države v vrednosti 1.240kWh/m² in 1.600kWh/m² na jugu države, ima BiH dobre pogoje za izkoriščanje sončne energije. Teoretični potencial sončne energije v BiH pa znaša približno 74.65 PWH, kar je 1.250 krat večja količina energije od skupno potrebne primarne energije v Federaciji BiH v letu 2000.

Med pomembnejše pridobitve na področju izkoriščanja sončne energije sodi tudi investicija v prvo sončno elektrarno, ki jo je izvedla slovenska družba Talum. 19. marca letos, je Talumova hčerinska družba Servis in inženiring v Kalesiji (mestece južno od Tuzle) v sodelovanju z lokalnim podjetjem Eko energija, postavila sončno elektrarno z močjo 120 kilovatov. S tem projektom so se postavili temelji na področju fotovoltaike v Bosni in Hercegovini, tako na področju izvajanja upravnih postopkov, pridobivanja soglasij in obratovalne podpore, kot tudi pri financiranju projekta ter izvedbi tovrstne investicije nasploh.

3 OVIRE ZA NALOŽBE V PROJEKTE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI IN OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE V BOSNI IN HERCEGOVINI

Bosna in Hercegovina se srečuje z več institucionalnimi in upravnimi ovirami, ki so povezane s posebno upravno strukturo države. Razvoj in izvajanje energetske politik namreč poteka vzporedno na ravni entitet, katerih delovanje ni dovolj usklajeno.

Z gospodarskega in finančnega vidika dostopnost poceni domače električne energije pomeni zelo nizke cene energije, ki ovirajo razvoj programov za energetske učinkovitost. Poleg tega sorazmerno nizke odkupne cene za električno energijo iz obnovljivih virov energije ne spodbujajo večjih naložb v projekte obnovljivih virov energije.

Nenazadnje pa je ovira za razvoj konkretnih akcijskih načrtov za zmanjšanje energetske intenzivnosti tudi pomanjkanje zanesljivih statističnih podatkov o energiji.

Manjše število tujih vlagateljev, predvsem iz Nemčije, Avstrije in Italije, je že vstopilo na trg za obnovljive vire energije v Bosni in Hercegovini. Ti vlagatelji se osredotočajo zlasti na razvoj in delovanje malih hidroelektrarn.

4 ZELENA GRADNJA

Za potrebe te analize smo opravili telefonski razgovor z gospo Tanja Bojović-Simić iz agencije FIPA - Foreign Investment Promotion Agency Bosne in Hercegovine (www.fipa.gov.si), katera nam je na osnovi posveta z g. Džemalom Kalajdžisalihović - Sekretar Združenja za gradbeništvo in industrijo gradbenih materialov (GZ BiH) potrdila, da za sektor zelene gradnje v Bosni in Hercegovini ni na voljo podatkov, saj je sektor še vedno v začetni fazi razvoja.

UNDP-EEG - PROJEKT ENERGETSKO UČINKOVITE GRADNJE, BOSNA IN HERCEGOVINA

Zgradbe (gospodinjstva, storitve) v Bosni in Hercegovini porabijo približno 60 odstotkov energije v državi, pri čemer pomenijo veliko priložnost za prihranek energije za malo/nič stroškov. Večina stanovanj v BiH je bila zgrajena pred balkansko vojno v letih 1991-1995. Po podatkih popisa je imela BiH leta 1991 1,3 milijona stanovanjskih enot. Večina teh stanovanj in hiš je sorazmerno stara in potrebuje večjo obnovo. Veliko hiš je bilo tudi poškodovanih ali uničenih med vojno. Med vojno je bilo deloma ali popolnoma uničenih približno 450.000 domov, pri čemer je bilo več kot 1 milijon ljudi razseljenih ali so postali begunci. Podatki za Sarajevo na primer kažejo, da je povprečna starost stanovanj 25 let ter da jih je bilo med vojno delno poškodovanih 55 odstotkov in v celoti uničenih 8 odstotkov.

Po letu 1996 sta bili gradnja in obnova stanovanj v veliki meri posledica potreb po zagotavljanju varnosti in osnovnega zavetja državljanom, ki so se po vojni vračali v svoje kraje. Prenova stanovanj, zlasti tista, ki so jo financirali mednarodni donatorji (kar predstavlja po nekaterih ocenah nekaj več kot 50 odstotkov vseh obnovitvenih prizadevanj), je izpolnjevala osnovne minimalne standarde, ki so dali hitre rezultate. Vsi naporji so bili usmerjeni v zadovoljevanje osnovnih, eksistenčnih potreb in ni bilo veliko možnosti za uveljavljanje različnih vidikov energetske učinkovitosti. Tako te hiše samo za ogrevanje porabijo od 250 do 280 kWh/m²/leto. Poraba energije v novih enodružinskih hišah v BiH je v Informest, marec 2012

povprečju 250 kWh/m²/leto, medtem ko se v stanovanjskih blokih porabi od 150 do 180 kWh/m²/leto. Povprečna poraba za ogrevanje v Evropski uniji leta 2000 je bila 140 kWh/m²/leto.

V BiH se pripravlja več različnih programov za energetske učinkovitost, ki so vsi usklajeni s predlaganim projektom GEF. Projekt GEF (Global Environment Facility - www.gefonline.org) je edinstven s treh vidikov:

- Predlaga usmeritev na občine, ki bi bile ključna vstopna točka za energetske učinkovitost v gradbenem sektorju. Lokalne oblasti, tako kantonske kot občinske, so pomembni akterji spodbujanja energetske učinkovitosti. Poleg njihove zakonodajne in nadzorne vloge so lokalne oblasti tudi same pomembni porabniki energije, ki imajo lahko neposredne koristi od ukrepov za energetske učinkovitost, s katerimi lahko zmanjšajo stroške za energijo. Poleg tega objekti daljinskega ogrevanja spadajo v pristojnosti občinskih (RS) in kantonskih organov (Federacija).
- Projekt bo posebej vključeval vidike energetske revščine. Energetska revščina je na splošno opredeljena kot razmere, v katerih morajo gospodinjstva porabiti več kot 10 odstotkov svojih prihodkov za vzdrževanje ustrezne toplote. Projekt bo z vključevanjem energetske revščine v politiko in izvajanje energetske učinkovitosti zagotavljal posebne analize, priporočila in ukrepe za odpravljanje energetske revščine in porabo energije v gospodinjstvih in regijah z nižjimi dohodki.
- Vključeval bo tudi financiranje z emisijskimi kuponi za ogljik (mehanizem čistega razvoja) za zagotavljanje finančne vzdržnosti pri ukrepih energetske učinkovitosti.

5 KLJUČNI SUBJEKTI IN PRAVNI OKVIR

Ključni akterji v sektorju električne energije v BiH so:

- **Svet ministrov Bosne in Hercegovine** (razvojna strategija energetskega sektorja na državni ravni, mednarodni odnosi, oblikovanje energetske zakonodaje na državni ravni) - www.vijeceministara.gov.ba
- **Vlada Federacije Bosne in Hercegovine** (razvojna strategija energetskega sektorja in energetska politika na ravni entitete) - <http://www.fbihvlada.gov.ba/>
- **Vlada Republike Srbske** (razvojna strategija energetskega sektorja in energetska politika na ravni entitete) - www.vladars.net
- **Ministrstvo za zunanjo trgovino in ekonomske odnose BiH** (usklajevanje energetske politike in mednarodnih odnosov na ravni BiH) - www.mvteo.gov.ba
- **Ministrstvo za energijo, rudarstvo in industrijo Federacije BiH** (izvajanje državne politike, energetske politike v Federaciji in usklajevanje dejavnosti entitet) - www.fmeri.gov.ba
- **Ministrstvo za gospodarstvo, energetiko in razvoj Republike Srbske** (izvajanje državne politike, energetske politike v Republiki Srbski in usklajevanje dejavnosti entitet) - www.vladars.net/Vlada/Ministarstva/mper
- **Državna regulatorna komisija za električno energijo - DERK** (urejanje prenosa električne energije in mednarodne dejavnosti trgovanja z električno energijo (od leta 2003)) - www.derk.ba

- **Regulatorna komisija za električno energijo v Federaciji Bosne in Hercegovine - FERK** (urejanje proizvodnje, distribucije in dobave električne energije v Federaciji (od leta 2002)) - www.ferk.ba
- **Regulatorna komisija za električno energijo Republike Srbske - RERS** (urejanje proizvodnje, distribucije in dobave električne energije v RS (od leta 2002)) - www.reers.ba
- Neodvisni upravljavec sistema v BiH (NOS) (začel svojo dejavnost v letu 2005) - www.nosbih.ba
- **Podjetje za prenos električne energije Elektroprenos-Elektroprijenos BiH** (od leta 2006) - www.elprenosbih.ba
- **Elektroprivreda BiH (EPBiH)** - direktorat za distribucijo v okviru vertikalno integriranega podjetja Elektroprivreda BiH (v teku je postopek za ustanovitev ločenega podjetja, pravno neodvisnega od drugih dejavnosti vertikalno integriranega podjetja) - www.elektroprivreda.ba
- **Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne (EPHZHB)** - direktorat za distribucijo v okviru vertikalno integriranega podjetja EPHZHB (v teku je postopek za ustanovitev ločenega podjetja, pravno neodvisnega od drugih dejavnosti vertikalno integriranega podjetja) - www.ephzhb.ba
- **Elektroprivreda Republike Srbske** - www.ers.ba

Pravni okvir energetskega sektorja v Bosni in Hercegovini

Pravni okvir energetskega sektorja v BiH določajo:

- Zakon o prenosu, regulatorju in operaterju sistema električne energije v BiH
- Zakon o električni energiji v Federaciji BiH
- Zakon o električni energiji v Republiki Srbski
- Zakon o ustanovitvi podjetja za prenos električne energije v BiH
- Zakon o ustanovitvi neodvisnega operaterja sistema v BiH
- Zakon o energetiki v Republiki Srbski (sprejet maja 2009)
- Zakon o obnovljivih virih energije in soprodukciji v Federaciji BiH (sprejet decembra 2010)

6 VI. GLAVNI DOGODKI V DRŽAVI

Glavni dogodki v Bosni in Hercegovini v zvezi z omenjenimi sektorji:

1.

SEJEM	2. mednarodni sejem energije, industrije, rudarstva (2. <i>Međunarodni sajam energije, industrije, rudarstva</i>)
SEKTOR	Obnovljivi viri energije in energetska učinkovitost
DATUM	5. 6. 2012 - 8. 6. 2012
ORGANIZATOR	<u>Tuzlanski Sajem d. o. o.</u>
NASLOV	Titova 36, 75000 Tuzla, Bosna in Hercegovina
TELEFON	+387 35 360 999
TELEFAKS	+387 35 360 998
E-POŠTA	<u>tuzlanski.sajam@bih.net.ba</u>

2.

SEJEM	34. mednarodni sejem gradbeništva in sorodnih industrij (34. Mednarodni sajam građevinarstva i prateće građevinske industrije)
SEKTOR	Gradnja in arhitektura V okviru sejma je organiziran tudi sektor Energetska tehnologija.
DATUM	28. 3. 2012 - 31. 3. 2012
ORGANIZATOR	SARAJEVSKI SAJAM
NASLOV	Terezija bb, 71000 Sarajevo, Bosna in Hercegovina
TELEFON	+387 (0)33 219-624, 445-156
TELEFAKS	+387 (0)33 445-156
E-POŠTA	eldin.h@skenderija.ba, dejana.s@skenderija.ba

Sarajevo Green Design Festival

Sarajevo Green Design Festival, je skupni projekt Fakultete za arhitekturo (Univerza v Sarajevu), Likovne akademije Sarajevo, Collegium Artisticum, Združenja za uporabne umetnosti Bosne in Hercegovine ter Univerze Twente (Nizozemska).

Sarajevo Green Design Festival s svojim edinstvenim večdisciplinarnim in integriranim pristopom, vključno s spremljajočimi dogodki in projekti, uvršča Sarajevo na vodilno mesto v razpravi o razvoju zelenega oblikovanja v regiji.

Drugi festival Sarajevo Green Design Festival (www.sarajevogreendesign.com), ki je potekal od 9. do 17. septembra 2011, je nadaljeval svoje poslanstvo širjenja ozaveščenosti o globalnih okoljskih vprašanjih, pri čemer se je osredotočal na vlogo ustvarjalne industrije pri reševanju teh vprašanj ter na potrebo po tesnejšem sodelovanju oblikovalcev in proizvodne industrije.

Tematski programi festivala so: zeleni materiali in tehnike, označevanje blagovnih znamk in modelov, socialna povezanost in kulturna stalnost, mobilnost, energetske rešitve, vključujoče oblikovanje in zelena mesta.

Festival že od svojega začetka leta pomeni platformo za spodbujanje inovativnih ekoloških zamisli, na primer prvega električnega avtomobila v BiH, predstavitev prvega nacionalnega poročila o podnebnih spremembah BiH, prvega obsežnejšega projekta zelene gradnje v Bosni in Hercegovini, tj. »Kulturni in športni center v Mostarju«, predstavitev knjige o arhitekturi v BiH v zadnjih 15 letih, novih podiplomskih programov na Univerzi v Sarajevu, spodbujanja koncepta eko/slow food hrane itd.

Projekt iCON / Konkurenčnost MSP - Inovativnost in kooperativno podjetništvo sofinanciran v okviru Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013 iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj in nacionalnih sredstev

Progetto iCON / Competitività delle PMI - Innovazione e cooperazione tra imprese finanziato nell'ambito del Programma per la Cooperazione Transfrontaliera Italia-Slovenia 2007-2013, dal Fondo europeo di sviluppo regionale e dai fondi nazionali.

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE RS ZA LOKALNO SAMOUPRAVO
IN REGIONALNO POLITIKO

Ministero dell'Economia
e delle Finanze